

The article is devoted to the formation of creative skills of future engineers-teachers during their training. Defined the essence of the concept of creative skills, the basic components of the creative skills of the engineer-teacher; theoretically **grounded** method of formation of creative skills of the future engineer-teacher, the basic meaning of which is the implementation of the educational process in the study of the discipline "Communication processes in educational activities" methods that promote the development of creative thinking.

Keywords: creativity; creative skills; the components of creative skills; formation; methodology of forming of creative skills.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2013

УДК 636.085.36.98

*Сичова Юлія Володимирівна,
Кібенко Любов Михайлівна.,
м.Харків, Україна*

МОТИВАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНО- ЗЕМНІЙ МОВИ

Актуальність проблеми. Розширення та якісна зміна характеру міжнародних зв'язків, інтерналізація всіх сфер діяльності людини роблять іноземні мови соціальнозначимими в суспільному житті. Вони стають важливим чинником соціально – економічного, науково – технічного та загальнокультурного прогресу суспільства. Внаслідок цього значно збільшується статус предмета іноземна мова як навчальної дисципліни та мотивація її вивчення.

Однією з найбільш актуальних проблем сучасної методики є навчання усному спілкуванню, т.б. мова йде про формування комунікативної компетенції, т.б. спроможності спілкуватися іноземною мовою.

Мета досліджень – вивчити взаємозв'язок мотивації та змісту навчання іноземній мові, розкрити її складові та значущу роль соціокультурного матеріалу на створення позитивної мотивації під час навчального процесу.

Матеріали і методи досліджень – використання власного досвіду та досліджень, аналіз сучасного вітчизняного і зарубіжного досвіду в області методики викладання іноземних мов.

Навчання спілкуванню іноземною мовою в умовах навчального процесу являє собою складне завдання, так як невимусене мовлення стимулює не необхідність, а потребу в реальному спілкуванні. Поряд з цим виникає питання про зміст в методиці навчання іноземним мовам, в якій

однією із головних складових є мотивація вивчення даної навчальної дисципліни.

Навчання іноземним мовам в більшості випадків носить штучно – навчальний характер, і це значно знижує потребу студентів у спілкуванні іноземною мовою. Центральним завданням кожного навчального заняття є створення умов іншомовного мовленнєвого спілкування в процесі навчання мові, максимально наближених до звичайних умов. Стимулюючим фактором іншомовного мовленнєвого спілкування слід вважати мотивацію вивчення іноземної мови.

Для правильної організації навчального заняття необхідні в першу чергу знання мотивів, цілей, зацікавленості студентів, і по – друге, вміння визначати їх та правильно керувати ними. Теоретичні дослідження з проблем мотивації та відносно визначення її зв'язку зі змістом навчання іноземним мовам визначає наступне, що «навчальна мовленнєва діяльність направлена на досягнення комунікантами певного позитивного або негативного результату в конкретній ситуації спілкування мовою, яка вивчається» [6a].

На сьогоднішній день не існує спільної думки відносно даної проблеми, а саме, що являє собою мотивація в цілому і мотивація навчальної діяльності зокрема. Рішення питання про мотивацію навчання можливе лише в області психологічних досліджень цього напрямку, де розглядаються психологічні основи мотивації. Як стверджує І.А. Зімяня, «мотив – це те, що пояснює характер мовленнєвої дії, тоді як комунікативний намір виражає те, яку комунікативну ціль має на меті комунікант, плануючи ту чи іншу форму впливу на слухача»[4].

Виходячи зі стверджень вчених–психологів та педагогів, під мотивацією тлумачиться система спонукальних імпульсів, що направляють навчальну діяльність, у випадку позитивної установки викладача, на більш глибоке вивчення іноземної мови, її вдосконалення та прагнення розвивати потреби пізнання іншомовної мовленнєвої діяльності.

Багаторічна педагогічна практика в вузі свідчить про те, що протягом одного навчального року відношення студентів до різних видів мовленнєвої діяльності іноземною мовою може різко змінюватися в позитивну або негативну сторони, і це пояснюється багатьма чинниками.

У більшості випадків у навчальному процесі використовується лише підручник з його типовими, одноманітними вправами, досить часто відсутні мультимедійні засоби навчання. Все це знижує позитивні емоції студента, його зацікавленість до заняття, і навчальна робота набуває пасивного виду діяльності. На думку вчених – психологів існує думка, чим вища успішність з іноземної мови, тим глибше в підсвідомості студента позитивна установка до вивчення іноземної мови. І навпаки, низька успішність ко-

релює з негативною когнітивною, мнемонічною, комунікативною установкою. Позитивна установка на вивчення іноземної мови сприяє покращенню результатів навчання мовленнєвій діяльності [3].

Для того, щоб ефективно організувати на заняття навчання видам мовленнєвої діяльності, постійно їх оптимізувати необхідно знати типи мотивації. Мотивація вивчення іноземної мови може визначатися зовнішніми (вузькоособистими) мотивами та внутрішніми мотивами [5].

Зовнішні мотиви не пов'язані зі змістом навчального матеріалу: мотиви пізнавальної діяльності, зацікавленості до змісту навчання (пізнавальні мотиви), мотиви оволодіння загальними способами дій, виявлення причинно – наслідкових зв'язків у навчальному матеріалі, який вивчається (навчально – пізнавальні мотиви) [5]. На думку Г.В. Рогової та З.Н. Микитенко, інтерес до процесу навчання з іноземної мови, базується на внутрішніх мотивах, які виходять із самої іншомовної діяльності. Таким чином, з метою збереження зацікавленості до предмету викладач іноземної мови повинен розвивати у комунікантів внутрішні мотиви [9;7].

Для підвищення ефективності навчання іншомовному спілкуванню з високою долею мотивації необхідно на занятті вирішити певний ряд завдань, основні із яких заключаються у використанні міжособистих відносин та створенні емоційного благополуччя. З упевненістю можна сказати, що «працює не стимуляція, а внутрішнє спонукання; мотивація виявляється не привнесеною в навчання ззовні, не нав'язаною йому, а є прямим породженням самого методу навчання» [8].

Таким чином, мотивація являє собою багатогранне явище, яке вимагає в свою чергу цілого комплексу засобів у навчальному процесі для її підтримки та керування.

Комунікативна компетенція під час вивчення іноземної мови повністю зв'язана з соціокультурними та лінгвокраїнознавчими знаннями. Без знання соціокультурного фону неможливо сформувати комунікативну компетенцію навіть в обмежених рамках.

Навчання іноземній мові як іншомовній етнокulturі і національно – специфічній картині світу являє собою певну систему, в якій надзвичайно важливі засоби підтримки мотивації до пізнавальної та виховної діяльності, що пізніше викликає у студента, який вивчає іноземну мову, комунікативну мотивацію, і в подальшому, компетенцію.

Сучасні методичні дослідження базуються на лінгвокраїнознавчому підході під час вивчення іноземної мови [1; 2; 8]. При цьому виділяється лексика з країнознавчим компонентом, країнознавчі дані, які торкаються самих найрізноманітніших сторін життя країни, мова якої вивчається, її історії, літератури, науки, мистецтва (І.Л. Бім) , а також традиції та звичаї.

В загальній структурі мотивації домінуючим є основний мотив, який визначає навчальну діяльність та формування відношення до неї.

Пізнавальні мотиви в оволодінні іноземною мовою диференціюються наступним чином: інтерес до іноземних мов як такий сприяє формуванню мотивів до аналізу мовних явищ, усіляких за формою та змістом занять з іноземної мови, до розвитку лінгвістичного мовлення; можливість використання іноземної мови як засобу обміну інформацією, отримання знань з її допомогою, вивчення культури, історії, розвитку й дійсності країни, мова якої вивчається, розширення кругозору формує мотив відношення до іноземної мови як необхідного засобу пізнавальної діяльності [66]. Практика викладання іноземної мови показує, що студенти з незмінною зацікавленістю відносяться до історії, культури, мистецтва, звичаїв, традицій, побуту повсякденного життя народу.

Висновки. Ретельно відібраний і правильно поданий матеріал закріплює всі складові мотивації: потреба, інтереси, емоції, самі мотиви та оптимально сприяє ефективному засвоєнню мови. Отже, формування сталого рівня мотивації навчання вимагає від викладача підбирати відповідні навчальні матеріали, які б представляли собою когнітивну, комунікативну, професійну цінність, що носить творчий характер, в цілому стимулювали б навчальну мотивацію.

Лінгвокраїнознавчі матеріали сприяють більш усвідомленому вивченню іноземної мови, саме соціокультурний компонент є певним стимулом підвищення мотивації в навчальному процесі вищої школи.

Література: 1.Бим И.Л. Теория и практика обучения немецкому языку в средней школе. Проблемы и перспективы. - М.: Просвещение, 1988. - 256 с. 2.Верещагин Е.М., Костомаров В. Г. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного. Методическое руководство. - 3-е издание переработанное и дополненное. - М.: Русский язык, 1983. - 269 с. 3.Зарецкая И.И., Сологуб В.А., Симонова М.Н. Методы развития коммуникативной культуры педагогического коллектива. - Академия повышения квалификации и переподготовки работников образования МО РФ, 2003. - 190 с. 4.Зимняя И.А. Психологические аспекты обучения говорению на иностранном языке. - М. Просвещение, 1978. - 159 с. 5.Леонтьев А.А. Потребности, мотивы, эмоции. Конспект лекций. - М.: Издательство МГУ, 1971. - 40 с. 6.Мотивационные аспекты профессионально-ориентированного обучения ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ в ВУЗе. Межвузовский сб. науч. тр. - М: «Просвещение», 2002 а) О повышении мотивации обучения иноязычному речевому общению на начальном этапе языкового пед. ВУЗа. Н.А.Качалов б) Маслыко Е.А. Пути формирования

мотивации овладения студентами иностранного языка. 7.Никитенко З.М., Осиянова О.М. К проблеме выделения культурного компонента в содержании обучения англ. языка в начальной школе. // ИЯШ. - 1993. - №3. 8.Пассов Е. И., Кузовлев В. П., Коростелев В. С. Цель обучения иностранному языку на современном этапе развития общества // ИЯШ. - 1987. - №6. 9.Рогова Г. В. Методика обучения английскому языку на начальном этапе в ср. школе: По-сobie для учителя. - М.: Просвещение, 1988. - 224 с.

Bibliography (transliterated): 1.Bim I.L. Teorija i praktika obuchenija nemeckomu jazyku v srednej shkole. Problemy i perspektivy. - M.: Prosveshhenie, 1988. - 256 s. 2.Vereshhagin E.M., Kostomarov V. G. Jazyk i kul'tura: Lingvostranovedenie v prepodavanii russkogo jazyka kak inostrannogo. Metodicheskoe rukovodstvo. - 3-e izdanie pererabotannoe i dopolnennoe. - M.: Russkij jazyk, 1983. - 269 s. 3.Zareckaja I.I., Sologub V.A., Simonova M.N. Metody razvitiya kommunikativnoj kul'tury pedagogicheskogo kollektiva. - Akademiya povyshenija kvalifikacii i perepodgotovki rabotnikov obrazovanija MO RF, 2003. - 190 s. 4.Zimnjaja I.A. Psihologicheskie aspekty obuchenija govoreniju na inostrannom jazyke. - M. Prosveshhenie, 1978. - 159 s. 5.Leont'ev A.A. Potrebnosti, motivy, jemocii. Konspekt lekcij. - M.: Izdatel'stvo MGU, 1971. - 40 s. 6.Motivacionnye aspekty professional'no-orientirovannogo obuchenija INSTRANNOMU JaZYKU v VUZe. Mezhhvuzovskij sb. nauch. tr. - M: «Prosveshhenie», 2002 a) O povyshenii motivacii obuchenija inojazychnomu rechevomu obshheniju na nachal'nom jetape jazykovogo ped. VUZa. N.A.Kachalov b) Maslyko E.A. Puti formirovanija motivacii ovladenija studentami inostrannogo jazyka. 7.Nikitenko Z.M., Osijanova O.M. K probleme vydelenija kul'turnogo komponenta v so-derzhanii obuchenija angl. jazyka v nachal'noj shkole. // IJaSh. - 1993. - №3. 8.Passov E. I., Kuzovlev V. P., Korostelev V. S. Cel' obuchenija inostrannomu jazyku na sovremennom jetape razvitiya obshhestva // IJaSh. - 1987. - №6. 9.Rogova G. V. Metodika obuchenija anglijskomu jazyku na nachal'nom jetape v sr. shkole: Po-sobie dlja uchitelja. - M.: Prosveshhenie, 1988. - 224 s.

Сичова Ю.В., Кібенко Л.М.

МОТИВАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ ЗМІСТУ НАВЧАННЯ ІНО- ЗЕМНІЙ МОВИ

В даній статті розглядається вплив лінгвокраїнознавчого матеріалу на мотивацію вивчення іноземних мов та роль соціокультурного елементу

для активізації пізнавальної та розумової діяльності студентів у навчальному процесі.

Ключові слова: лінгвокраїнознавство, мотивація, пізнавальна діяльність, мовне явище, комунікативний метод, соціокультурний компонент.

Сычова Ю.В., Кибенко Л.М.

МОТИВАЦИЯ КАК КОМПОНЕНТ СОДЕРЖАНИЯ ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

В данной статье рассматривается влияние лингвострановедческого материала на мотивацию изучения иностранных языков и роль социокультурного компонента для активизации познавательной и мыслительной деятельности студентов в учебном процессе.

Ключевые слова: лингвострановедение, мотивация, познавательная деятельность, языковое явление, коммуникативный метод, социокультурный компонент.

Sychova Yu. V., Kibenko L.M.

INFLUENCE OF LINGUISTIC – CULTURAL MATERIAL ON THE MOTIVATION OF STUDY OF FOREIGN LANGUAGES

The influence of linguistic – cultural material on the motivation of the study of foreign languages and the role of sociocultural component for the activation of cognitive and cogitative student activitz during the training is considered in this article.

Key words: culture – oriented linguistics, motivation, cognitive activity, linguistic phenomenon, communicative method, sociocultural component.

Стаття надійшла до редакції 15.02.2013

УДК 141.7, 37.013

*Чудомех Валерий Николаевич,
г. Симферополь, Украина*

ФИЛОСОФИЯ ОБРАЗОВАНИЯ КАК ФУНДАМЕНТ КАЧЕСТВЕННЫХ ПАРАМЕТРОВ ОБЩЕСТВЕННЫХ СРЕД